Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 5. novembra 2014*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Poľnohospodárstvo — Spoločná poľnohospodárska politika — Ekologická výroba a označovanie ekologických produktov — Nariadenie (ES) č. 889/2008 — Článok 27 ods. 1 písm. f) — Používanie určitých produktov a látok pri spracovaní potravín — Zákaz používania minerálov, vitamínov, aminokyselín a mikroživín, ak to nie je právnymi predpismi schválené — Pridávanie glukónanu železnatého a vitamínov do ekologického nápoja — Používanie minerálov, vitamínov, aminokyselín a mikroživín — Predpísané množstvá, aby sa produkt mohol predávať ako potravinový doplnok, s výživovým alebo zdravotným tvrdením alebo ako potravina na osobitný výživový účel“

Vo veci C-137/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Bayerisches Verwaltungsgericht München (Nemecko) z 27. februára 2013 a doručený Súdnemu dvoru 18. marca 2013, ktorý súvisí s konaním:

**Herbaria Kräuterparadies GmbH**

proti

**Freistaat Bayern,**

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory T. von Danwitz, sudcovia A. Rosas, E. Juhász (spravodajca), D. Šváby a C. Vajda,

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: K. Malaček, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 12. februára 2014,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Herbaria Kräuterparadies GmbH, v zastúpení: H. Schmidt, Rechtsanwalt,

— Freistaat Bayern, v zastúpení: C. Höfner a K. Mitsching, splnomocnené zástupkyne,

— česká vláda, v zastúpení: M. Smolek a S. Šindelková, splnomocnení zástupcovia,

— španielska vláda, v zastúpení: M. J. García-Valdecasas Dorrego, splnomocnená zástupkyňa,

* Jazyk konania: nemčina.

— francúzska vláda, v zastúpení: C. Candat a D. Colas, splnomocnení zástupcovia,

— Európska komisia, v zastúpení: H. Kranenborg, G. von Rintelen a S. Grünheid, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 8. mája 2014,

vyhlásil tento

## Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 27 ods. 1 písm. f) nariadenia Komisie (ES) č. 889/2008 z 5. septembra 2008, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá implementácie nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov so zreteľom na ekologickú výrobu, označovanie a kontrolu (Ú. v. EÚ L 250, s. 1).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Herbaria Kräuterparadies GmbH (ďalej len „Herbaria“) a Freistaat Bayern, ktorý sa týkal možnosti používať odkaz na ekologickú výrobu pri označovaní, reklame a uvádzaní na trh zmesi ovocných štiav a bylinných výťažkov, ktorá okrem ekologických produktov obsahuje aj vitamíny a glukónan železnatý, nepochádzajúci z ekologického poľnohospodárstva.

### Právny rámec

3 Nariadenie Rady (ES) č. 834/2007 z 28. júna 2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov, ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 2092/91 (Ú. v. EÚ L 189, s. 1), vo svojich odôvodneniach 3, 5, 22 a 25 stanovuje:

„(3) Cieľom právneho rámca Spoločenstva, ktorým sa riadi sektor ekologickej výroby, by malo byť zabezpečenie spravodlivej hospodárskej súťaže a riadneho fungovania vnútorného trhu s ekologickými produktmi, ako aj zachovanie a uspokojenie dôvery spotrebiteľov k produktom označeným ako ekologické. …

…

(5) Je preto vhodné jasnejšie definovať ciele, zásady a pravidlá uplatňované v ekologickej výrobe s cieľom prispieť k transparentnosti a dôvere spotrebiteľov, ako aj k harmonizovanému vnímaniu koncepcie ekologickej výroby.

…

(22) Je dôležité zachovať dôveru spotrebiteľov k ekologickým produktom. Výnimky z požiadaviek uplatniteľných na ekologickú výrobu by sa preto mali prísne obmedzovať na prípady, keď sa uplatňovanie výnimiek z pravidiel považuje za opodstatnené.

…

(25) Považuje sa… za vhodné, aby sa používanie loga EÚ obmedzilo na produkty, ktoré obsahujú iba alebo takmer iba ekologické zložky, s cieľom nezavádzať spotrebiteľov, pokiaľ ide o ekologickú povahu celého produktu. Preto by nemalo byť povolené používanie loga EÚ na označovanie produktov vyrobených v období konverzie alebo spracovaných potravín s menej ako 95 % ekologických zložiek poľnohospodárskeho pôvodu.“

4 Článok 3 tohto nariadenia stanovuje všeobecné ciele, ktoré sleduje ekologická výroba, najmä „výrobu širokého spektra potravín a iných poľnohospodárskych produktov, ktoré spĺňajú požiadavky spotrebiteľa na tovary vyrábané postupmi, ktoré nepoškodzujú životné prostredie, zdravie ľudí, zdravie rastlín alebo zdravie a pohodu zvierat.“

5 Podľa článku 6 tohto nariadenia s názvom „Osobitné zásady uplatniteľné na spracovanie biopotravín“:

„Okrem celkových zásad stanovených v článku 4 sa výroba spracovaných biopotravín zakladá na týchto osobitných zásadách:

a) výroba biopotravín z ekologických poľnohospodárskych zložiek okrem prípadov, keď nejaká zložka nie je na trhu k dispozícii v biokvalite;

b) obmedzenie používania doplnkových látok do potravín, zložiek nepochádzajúcich z ekologickej výroby, najmä s technologickou a senzorickou funkciou a mikroživín a pomocných technologických látok na použitie v minimálnej miere a iba v prípade základnej technologickej potreby alebo na osobitné výživové účely;

c) vylúčenie látok a spracovateľských metód, ktoré by mohli byť zavádzajúce, pokiaľ ide o pravú povahu produktu;

d) starostlivé spracovanie potravín, prednostne s využívaním biologických, mechanických a fyzikálnych metód.“

6 Článok 19 tohto nariadenia s názvom „Všeobecné pravidlá výroby spracovaných potravín“ stanovuje v odseku 2:

„Na zloženie spracovaných biopotravín sa vzťahujú tieto podmienky:

a) produkt sa vyrába hlavne zo zložiek poľnohospodárskeho pôvodu;…

b) v potravinách na osobitné výživové účely sa môžu použiť len také doplnkové látky, pomocné technologické látky, ochucovadlá, voda, soľ, prípravky obsahujúce mikroorganizmy a enzýmy, minerály, stopové prvky, vitamíny, ako aj aminokyseliny a iné mikroživiny, ktoré boli povolené na používanie v ekologickej výrobe v súlade s článkom 21;

…“

7 Článok 21 nariadenia č. 834/2007 s názvom „Kritériá pre určité produkty a látky pri spracovávaní“ stanovuje:

„1. Povoľovanie produktov a látok na používanie v ekologickej výrobe a ich zahrnutie do užšieho zoznamu produktov a látok uvedených v článku 19 ods. 2 písm. b) a c) spĺňa ciele a zásady ustanovené v hlave II a tieto kritériá, ktoré sa hodnotia ako celok:

i) alternatívy povolené v súlade s touto kapitolou nie sú k dispozícii;

ii) bez ich použitia by nebolo možné vyrábať alebo konzervovať potraviny alebo splniť dané stravovacie požiadavky stanovené na základe právnych predpisov Spoločenstva.

Produkty a látky uvedené v článku 19 ods. 2 písm. b) sa okrem toho vyskytujú v prírode a mohli podstúpiť len mechanické, fyzikálne, biologické, enzymatické alebo mikrobiálne procesy s výnimkou prípadov, ak nie sú takéto produkty a látky z uvedených zdrojov k dispozícii na trhu v dostatočných množstvách a dostatočnej kvalite.

2. Komisia v súlade s postupom uvedeným v článku 37 ods. 2 rozhoduje o povoľovaní produktov a látok a ich zahrnutie do užšieho zoznamu uvedeného v odseku 1 tohto článku a stanoví konkrétne podmienky a obmedzenia ich používania a v prípade potreby aj stiahnutia týchto produktov.

…“

8 Podľa článku 23 tohto nariadenia s názvom „Používanie pojmov týkajúcich sa ekologickej výroby“:

„1. Na účely tohto nariadenia sa produkt považuje za produkt, na ktorom sú uvedené pojmy odkazujúce na ekologický spôsob výroby, ak na označení, reklamnom materiáli alebo v obchodných dokumentoch sa takýto produkt, jeho zložky alebo kŕmne suroviny opisujú pojmami, ktoré naznačujú kupujúcemu, že produkt, jeho zložky alebo kŕmne suroviny sa získali v súlade s pravidlami ustanovenými v tomto nariadení. Konkrétne, pojmy uvedené v prílohe, ich odvodeniny alebo zdrobneniny, ako sú ‚bio‘ a ‚eko‘, sa môžu používať samostatne alebo v kombinácii na celom území Spoločenstva a v ktoromkoľvek jazyku Spoločenstva na označovanie a reklamu produktov, ktoré spĺňajú požiadavky stanovené v tomto nariadení alebo podľa neho.

…

2. Pojmy uvedené v odseku 1 sa nesmú používať nikde v Spoločenstve a v žiadnom jazyku Spoločenstva na označovanie produktu, reklamu produktu a v obchodných dokumentoch produktu, ktorý nespĺňa požiadavky stanovené v tomto nariadení, okrem prípadov, keď sa nevzťahujú na poľnohospodárske produkty v potravinách alebo krmivách alebo zjavne nemajú žiadnu súvislosť s ekologickou výrobou.

…

4. Pokiaľ ide o spracované potraviny, pojmy uvedené v odseku 1 sa môžu používať

a) v obchodných názvoch pod podmienkou, že:

i) spracované potraviny sú v súlade s článkom 19;

…“

9 Nariadenie č. 889/2008 stanovuje v odôvodnení 21:

„Použitie určitých zložiek nepoľnohospodárskeho pôvodu, určitých pomocných technologických látok a určitých neekologických zložiek poľnohospodárskeho pôvodu na účely spracovania ekologických potravín bolo podľa nariadenia (EHS) č. 2092/91 povolené na základe presne stanovených podmienok. V záujme zabezpečenia kontinuity ekologického hospodárenia by sa aj naďalej mali používať príslušné výrobky a látky v súlade s ustanoveniami stanovenými v článku 21 ods. 2 nariadenia (ES) č. 834/2007. …“

10 Článok 27 nariadenia č. 889/2008 s názvom „Použitie určitých výrobkov a látok v spracovaní potravín“ stanovuje:

„1. Na účely článku 19 ods. 2 písm. b) nariadenia (ES) č. 834/2007 sa pri spracovávaní ekologických potravín… môžu používať len tieto látky:

…

f) minerály (vrátane stopových prvkov), vitamíny, aminokyseliny a mikroživiny v prípade, ak je právnymi predpismi schválené ich používanie v potravinách, v ktorých sú zapracované.“

11 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/46/ES z 10. júna 2002 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa potravinových doplnkov (Ú. v. ES L 183, s. 51; Mim. vyd. 13/029, s. 490), zmenená a doplnená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1137/2008 z 22. októbra 2008 (Ú. v. EÚ L 311, s. 1, ďalej len „smernica 2002/46“) definuje pojem „potravinové doplnky“ a stanovuje podmienky, za akých sa potravinový výrobok považuje za takýto doplnok.

12 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 z 20. decembra 2006 o výživových a zdravotných tvrdeniach o potravinách (Ú. v. EÚ L 404, s. 9) obsahuje pojem „tvrdenie“ a ustanovuje podmienky jeho používania.

13 Nariadenie Komisie (EÚ) č. 432/2012 zo 16. mája 2012 o povolení určitých zdravotných tvrdení o iných potravinách, ako sú tie, ktoré odkazujú na zníženie rizika ochorenia a na vývoj a zdravie detí (Ú. v. EÚ L 136, s. 1) obsahuje v prílohe zoznam povolených zdravotných tvrdení o potravinách v zmysle článku 13 ods. 3 nariadenia č. 1924/2006. Pokiaľ ide o železo, táto príloha umožňuje nasledujúce zdravotné tvrdenie:

„Železo prispieva k správnej tvorbe červených krviniek a hemoglobínu. Tvrdenie sa môže používať len v prípade potraviny, ktorá je aspoň zdrojom železa, ako sa uvádza v tvrdení…“

14 Článok 1 ods. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/39/ES zo 6. mája 2009 o potravinách na osobitné výživové účely (Ú. v. EÚ L 124, s. 21) definuje potraviny na osobitné výživové účely a vo vzťahu k týmto účelom stanovuje požiadavky.

15 Príloha nariadenia Komisie (ES) č. 953/2009 z 13. októbra 2009 o látkach, ktoré sa na osobitné výživové účely môžu pridávať do potravín na špeciálne výživové použitie (Ú. v. EÚ L 269, s. 9) stanovuje v zmysle článku 4 ods. 3 smernice 2009/39 zoznam látok na špeciálne výživové použitie, pričom obsahuje vitamíny a minerálne soli, ktoré sa môžu pridávať do potravín na špeciálne výživové použitie. Odôvodnenia 4 a 5 tohto nariadenia stanovujú:

„(4) Základom pre výber látok by mala byť predovšetkým ich bezpečnosť a následne ich dostupnosť na použitie pre ľudí a ich organoleptické a technologické vlastnosti. Ak sa v ustanoveniach týkajúcich sa špecifických kategórií potravín nestanovuje inak, začlenenie do zoznamu látok, ktoré sa môžu použiť pri výrobe potravín na špeciálne výživové použitie, neznamená, že je ich pridanie do takýchto potravín potrebné alebo žiaduce.

(5) Ak sa pridanie výživnej látky posúdilo ako potrebné, ustanovilo sa tak podľa špecifických pravidiel v príslušných osobitných smerniciach, prípadne spolu s vhodnými kvantitatívnymi podmienkami.“

16 Nariadenie Komisie (ES) č. 1235/2008 z 8. decembra 2008, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá vykonávania nariadenia Rady (ES) č. 834/2007, pokiaľ ide o opatrenia týkajúce sa dovozu ekologických produktov z tretích krajín (Ú. v. EÚ L 334, s. 25), v hlave III s názvom „Dovoz produktov poskytujúcich rovnocenné záruky“, kapitole 1 s názvom „Zoznam uznaných tretích krajín“ stanovuje v článku 7, ktorý sa týka zostavenia a obsahu zoznamu tretích krajín, že takýto zoznam je uvedený v prílohe III k tomuto nariadeniu. V kapitole 2 rovnakej hlavy s názvom „Zoznam uznaných súkromných inšpekčných organizácií a štátnych inšpekčných organizácií na účely rovnocennosti“ článok 10 tohto nariadenia stanovuje, že zoznam uznaných súkromných inšpekčných organizácií a štátnych inšpekčných organizácií na účely rovnocennosti sa uvádza v prílohe IV tohto nariadenia.

17 Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 126/2012 zo 14. februára 2012, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 889/2008, pokiaľ ide o evidenciu a ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1235/2008, pokiaľ ide o opatrenia týkajúce sa dovozu ekologických produktov zo Spojených štátov amerických (Ú. v. EÚ L 41, s. 5) v zmysle prílohy II mení a dopĺňa prílohy III a IV nariadenia

č. 1235/2008. Relevantným znením týchto príloh III a IV je znenie vyplývajúce z vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 508/2012 z 20. júna 2012, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1235/2008 (Ú. v. EÚ L 162, s. 1).

18 Odôvodnenie 4 vykonávacieho nariadenia č. 126/2012 stanovuje, že „Spojené štáty by… mali byť zaradené do zoznamu uvedeného v prílohe III k nariadeniu (ES) č. 1235/2008“.

## Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

19 Spoločnosť Herbaria je výrobcom produktu „Herbaria Blutquick – Eisen + Vitamine“ (Herbaria Blutquick – železo + vitamíny, ďalej len „Blutquick“), zmesi ovocných štiav s bylinnými výťažkami, ktorá okrem rastlinných produktov z ekologického poľnohospodárstva obsahuje aj vitamíny a glukónan železnatý. Tieto naposledy uvedené pridané zložky nepochádzajú z produktov ekologického poľnohospodárstva.

20 Blutquick sa propaguje a predáva ako potravinový doplnok obsahujúci železo a vitamíny a na etikete obsahuje odkaz na ekologickú výrobu chránenú článkom 23 nariadenia č. 834/2007, spolu s tvrdením, podľa ktorého „železo podporuje normálnu tvorbu červených krviniek a hemoglobínu“. Odporúčaná denná dávka produktu Blutquick pokryje 20 % odporúčanej dennej dávky železa a odporúča sa najmä v tehotenstve a v čase dojčenia na podporu prirodzeného psychického vývoja detí. Blutquick okrem toho podporuje normálnu tvorbu červených krviniek a hemoglobínu a pôsobí proti stavu vyčerpanosti.

21 Dňa 18. decembra 2011 príslušné bavorské orgány rozhodli, že pri označovaní, reklame a uvádzaní na trh produktu Blutquick musí spoločnosť Herbaria odstrániť odkaz na ekologickú výrobu s odôvodnením, že ide o porušenie článku 23 ods. 4 prvého pododseku písm. a) bodu i) nariadenia č. 834/2007 v spojení s článkom 19 ods. 2 písm. b) rovnakého nariadenia a článkom 27 ods. 1 písm. f) nariadenia č. 889/2008. Podľa odôvodnenia tohto rozhodnutia by sa minerály a vitamíny mohli pridať len vtedy, ak je právnymi predpismi schválené ich používanie v potravinách, v ktorých sú zapracované, pričom v prípade produktu Blutquick to nebolo právnymi predpismi schválené. Predovšetkým to, že nariadenie č. 1924/2006 podrobne upravuje „výživové a zdravotné tvrdenia“, neznamená, že používanie vitamínov a minerálov pri výrobe potravín je právnymi predpismi schválené. Produkt Blutquick teda nemôže byť označený, propagovaný alebo uvádzaný na trh s odkazom na ekologickú výrobu chránenú podľa článku 23 nariadenia č. 834/2007, lebo nariadenie č. 1924/2006 nevyžaduje, aby sa do potravín pridávali vitamíny alebo aby boli obohacované o glukónan železnatý.

22 Herbaria podala proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok na vnútroštátny súd, v ktorom najmä uviedla, že zmyslom článku 27 ods. 1 písm. f) nariadenia č. 889/2008 je povoliť pridávanie minerálov a vitamínov, keď a pokiaľ ostatné vnútroštátne ustanovenia alebo právne ustanovenia Únie požadovali zabezpečiť konkrétny obsah vitamínov alebo minerálov, ak by potravina nemohla bez tohto zloženia splniť svoj účel. Podľa predpisov Únie o potravinových doplnkoch alebo o zdravotných a výživových tvrdeniach, najmä nariadenia č. 1924/2006, musia potraviny, ktoré boli podľa svojho označenia určené na osobitný výživový účel, obsahovať minerály a vitamíny. Podľa spoločnosti Herbaria bola na základe deklarovaného účelu potravinového doplnku právnymi predpismi stanovená povinnosť dosiahnuť zodpovedajúce minimálne hodnoty, a ak ich možno dosiahnuť iba pomocou pridania látok, takéto pridanie je právnymi predpismi schválené. V nariadení č. 432/2012 je navyše stanovená denná dávka, v dôsledku ktorej je pridávanie látok do ekologických potravín nevyhnutné. Herbaria zdôraznila, že pridávanie glukónanu železnatého a vitamínov do produktu Blutquick bolo nevyhnutné v záujme dosiahnutia potrebných nutričných hodnôt s cieľom dosiahnuť uvedený výživový účel a že to nebolo možné urobiť pomocou prísad z ekologických produktov. V každom prípade, uvedené látky sa pridávali len v potrebnom množstve.

23 Podľa bavorských orgánov nie je pridávanie vitamínov a glukónanu železnatého právnymi predpismi schválené. V nariadení č. 1924/2006 sa nestanovuje pridávanie týchto látok, ale sa len povoľuje. Okrem toho by bol iný výklad v rozpore s článkom 6 písm. b) nariadenia č. 834/2007, podľa ktorého sa doplnkové látky do potravín musia v ekologickom poľnohospodárstve obmedziť na minimum.

24 Za týchto podmienok Bayerisches Verwaltungsgericht München rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 27 ods. 1 písm. f) nariadenia (ES) č. 889/2008 chápať v tom zmysle, že používanie uvedených látok je právnymi predpismi schválené len vtedy, keď právny predpis Únie alebo vnútroštátny právny predpis zlučiteľný s právom Únie pre potravinu, do ktorej sa uvedené látky majú zapracovať, priamo stanovuje pridávanie uvedených látok alebo aspoň minimálny obsah týchto látok, ktoré sa majú zapracovať?

2. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku: má sa článok 27 ods. 1 písm. f) nariadenia (ES) č. 889/2008 chápať v tom zmysle, že používanie uvedených látok je právnymi predpismi schválené aj v prípadoch, v ktorých by bolo uvedenie potraviny na trh ako potravinového doplnku, resp. pri použití zdravotných tvrdení bez pridania minimálne jednej z uvedených látok, pre spotrebiteľov zavádzajúce a klamlivé, pretože potravina vzhľadom na nízku koncentráciu jednej z uvedených látok nemôže plniť svoj výživový účel, resp. svoj účel vyjadrený zdravotným tvrdením?

3. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku: má sa článok 27 ods. 1 písm. f) nariadenia (ES) č. 889/2008 chápať v tom zmysle, že používanie uvedených látok je právnymi predpismi schválené aj v prípadoch, v ktorých sa určité zdravotné tvrdenia môžu použiť len v prípade potravín, ktoré obsahujú konkrétne tzv. významné množstvo aspoň jednej z uvedených látok?“

**O návrhu na opätovné otvorenie ústnej časti konania**

25 Podaním podaným do kancelárie Súdneho dvora 16. mája 2014 Herbaria požiadala o opätovné otvorenie ústnej časti konania s odvolaním sa na novú skutočnosť.

26 V tejto súvislosti Herbaria uviedla, že trh dojčenskej výživy a výživy pre deti do troch rokov je takmer výlučne trhom ekologických produktov a že ak by Súdny dvor rozhodol podľa návrhov generálnej advokátky týkajúcich sa výkladu článku 27 ods. 1 písm. f) nariadenia č. 889/2008, tieto produkty by prestali existovať ako ekologické produkty, keďže právna úprava diétnych produktov stanovuje minimálny obsah určitých látok, najmä vitamínov a minerálov. Zdôraznila, že prakticky neexistuje žiadna potravina určená pre dojčatá a malé deti, pri ktorej by boli minimálne množstvá prirodzene zaručené, a navrhla, aby sa na tento účel v členských štátoch vykonal prieskum a aby bol vypracovaný znalecký posudok.

27 Herbaria navyše tvrdí, že pravidlá uvádzania na trh produktov zo Spojených štátov ako ekologické, ktoré sú súčasťou práva Únie, sú na rozdiel od toho, čo vyplýva z návrhov generálnej advokátky, v konaní vo veci samej relevantné. Tvrdí, že podľa vnútroštátnych procesných predpisov je na účely posúdenia otázky, či boli porušené práva navrhovateľa, relevantný deň posledného pojednávania na príslušnom súde. V tejto súvislosti uviedla, že pojednávanie na vnútroštátnom súde sa konalo 20. júna 2012, čiže až po dátume nadobudnutia účinnosti nariadenia č. 126/2012, podľa ktorého môžu byť produkty balené v Spojených štátoch ako ekologické, bez ohľadu na obsah minerálov a syntetických vitamínov, uvádzané na trh v Únii. Herbaria tvrdí, že ak by jej nebolo umožnené uvádzať na trh produkt Blutquick, predstavovalo by to nerovnosť zaobchádzania.

28 V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že Štatút Súdneho dvora Európskej únie ani Rokovací poriadok Súdneho dvora neupravujú možnosť účastníkov konania podať pripomienky v odpovedi na návrhy prednesené generálnym advokátom (pozri rozsudky Stichting Natuur en Milieu a i., C-266/09, EU:C:2010:779, bod 28, ako aj Komisia/Portugalsko, C-335/12, EU:C:2014:2084, bod 45).

29 Podľa článku 83 rokovacieho poriadku Súdny dvor môže kedykoľvek po vypočutí generálneho advokáta rozhodnúť o začatí alebo opätovnom začatí ústnej časti konania, najmä ak usúdi, že nemá dostatok informácií, alebo ak účastník konania uviedol po skončení tejto časti konania novú skutočnosť, ktorá môže mať rozhodujúci vplyv na rozhodnutie Súdneho dvora, alebo ak sa má vo veci rozhodnúť na základe tvrdenia, o ktorom sa nemali možnosť vyjadriť účastníci konania alebo subjekty oprávnené podľa článku 23 Štatútu Súdneho dvora.

30 V danom prípade sa Súdny dvor po vypočutí generálnej advokátky domnieva, že má k dispozícii všetky podklady potrebné na to, aby rozhodol, a že z návrhu spoločnosti Herbaria nevyplýva ani žiadna nová skutočnosť, ktorá môže mať rozhodujúci vplyv na rozsudok, ktorý sa má vydať.

31 Za týchto podmienok treba návrh na opätovné otvorenie ústnej časti konania zamietnuť.

## O prejudiciálnych otázkach

32 Svojimi prejudiciálnymi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 27 ods. 1 písm. f) nariadenia č. 889/2008 vykladať tak, že používanie látky v zmysle tohto ustanovenia je právnymi predpismi schválené len pod podmienkou, že právny predpis Únie alebo vnútroštátny právny predpis, ktorý je s ním zlučiteľný, stanovuje priamu povinnosť pridať takúto látku do potraviny, ak sa má vôbec uviesť na trh, alebo či je používanie takejto látky právnymi predpismi schválené aj vtedy, ak sa potravina uvádza na trh ako potravinový doplnok s výživovým alebo zdravotným tvrdením alebo ako potravina na osobitný výživový účel, čiže ak vzhľadom na ustanovenia týkajúce sa zapracovania týchto látok do potravín, ktoré sú uvedené v smernici 2002/46, nariadeniach č. 1924/2006 a 432/2012, ako aj smernici 2009/39 a nariadení č. 953/2009, musí takáto potravina obsahovať určité množstvo predmetnej látky.

33 Článok 23 nariadenia č. 834/2007 v odseku 2 zakazuje uvádzať na označení odkaz na ekologickú výrobu produktu, ktorý nespĺňa požiadavky stanovené v tomto nariadení.

34 Pokiaľ ide o spracovanú potravinu, akou je produkt Blutquick, podľa odseku 4 uvedeného článku sa takýto odkaz môže použiť v prípade, že takáto potravina spĺňa požiadavky článku 19 uvedeného nariadenia.

35 Uvedený článok 19 nariadenia č. 834/2007 umožňuje vo svojom odseku 2 písm. b) pridávanie najmä minerálov a vitamínov v prípade, že boli povolené na používanie v ekologickej výrobe v súlade s článkom 21 tohto nariadenia.

36 Článok 21 nariadenia č. 834/2007 stanovuje kritériá povoľovania na používanie týchto látok a poveruje Komisiu na vytvorenie užšieho zoznamu v rámci uvedených kritérií, do ktorého sa zahrnú uvedené látky. Podľa týchto kritérií, uvedených v odseku 1 prvom pododseku bodoch i) a ii) tohto článku, na to, aby bolo možné povoliť používanie určitej látky, nemôžu byť k dispozícii iné povolené alternatívy podľa kapitoly 4 hlavy III tohto nariadenia a bez jej použitia nesmie byť možné vyrábať alebo konzervovať potraviny alebo splniť dané stravovacie požiadavky stanovené na základe právnych predpisov Únie.

37 Na tomto základe vytvorila Komisia v článku 27 ods. 1 a v prílohe VIII nariadenia č. 889/2008 užší zoznam látok, ktoré sa môžu používať pri spracovávaní potravín uvádzaných na trh ako ekologické. Podľa článku 27 ods. 1 písm. f) tohto nariadenia sú minerály a vitamíny povolené len vtedy, ak je ich používanie v potravinách, v ktorých sú zapracované, právnymi predpismi schválené.

38 Zo znenia tohto ustanovenia jednoznačne vyplýva, že minerály a vitamíny sa môžu používať v spracovaní ekologických potravín len vtedy, ak je právnymi predpismi stanovená povinnosť ich používania, aby ich bolo možné uvádzať na trh.

39 Je irelevantné, či sa používanie uvedených látok vyžaduje podľa vnútroštátneho právneho predpisu alebo podľa právneho predpisu Únie. V prípade vnútroštátneho predpisu prináleží vnútroštátnemu súdu posúdiť, či existuje takáto požiadavka v zmysle článku 27 ods. 1 písm. f) nariadenia č. 889/2008. V prípade pochybností o zlučiteľnosti s právom Únie sa v zmysle článku 267 ZFEÚ môže, prípadne musí, obrátiť na Súdny dvor.

40 V spise Súdneho dvora sa nenachádza zmienka o existencii takejto vnútroštátnej úpravy a neuviedol ju ani vnútroštátny súd.

41 Teleologický a systematický výklad článku 21 nariadenia č. 834/2007 a článku 27 ods. 1 písm. f) nariadenia č. 889/2008 potvrdzuje, že látky ako minerály a vitamíny sa môžu používať v spracovaní ekologických potravín len v prípade, že právny predpis Únie alebo vnútroštátny právny predpis, ktorý je s ním zlučiteľný, priamo stanovuje ich použitie, aby tieto potraviny bolo možné uvádzať na trh.

42 Cieľom nariadenia č. 834/2007 je podľa jeho odôvodnení 3, 5 a 22 ochrana dôvery spotrebiteľov k produktom označeným ako ekologické a v článku 6 písm. c) stanovuje povinnosť vylúčiť látky a spracovateľské metódy, ktoré by mohli byť zavádzajúce, pokiaľ ide o pravú povahu produktu.

43 Článok 21 nariadenia č. 834/2007 umožňuje Komisii povoľovanie látok a ich zapracovanie do užšieho zoznamu podľa tohto článku len za prísnych podmienok, t. j. ak tieto látky nie sú zameniteľné s inými alternatívami povolenými v súlade s kapitolou 4 hlavy III tohto nariadenia, a ak je ich použitie nevyhnutné.

44 Ako uvádza Freistaat Bayern, článok 27 ods. 1 nariadenia č. 889/2008 predstavuje výnimku zo zásady obmedzovania používania zložiek nepochádzajúcich z ekologickej výroby, uvedenej v článku 6 písm. b) nariadenia č. 834/2007. Táto výnimka týkajúca sa oblasti politiky potravín sa však musí vykladať reštriktívne.

45 Herbaria sa pred vnútroštátnym súdom, ako aj v tomto konaní dovoláva rôznych právnych predpisov Únie s cieľom preukázať, že existuje právna povinnosť pridávať do produktu Blutquick železo a vitamíny. Ďalej tvrdí, že pridávanie týchto látok sa má rovnako považovať za „právnymi predpismi schválené“ v zmysle článku 27 ods. 1 písm. f) nariadenia č. 889/2008, keďže tento nápoj sa môže uvádzať na trh ako potravinový doplnok, s výživovými alebo zdravotnými tvrdeniami alebo ako potravina na osobitný výživový účel, len ak obsahuje určité množstvo minerálov alebo vitamínov.

46 V tejto súvislosti treba konštatovať, že je na hospodárskych subjektoch, aby určili zloženie svojich produktov a rozhodli, pod akým označením ich chcú uvádzať na trh. Ak chcú tieto produkty uvádzať na trh ako potravinový doplnok v zmysle smernice 2002/46, s výživovými alebo zdravotnými tvrdeniami v zmysle nariadení č. 1924/2006 a 432/2012, alebo ako potravinu na osobitný výživový účel v zmysle smernice 2009/39 a nariadenia č. 953/2009, musia spĺňať príslušné požiadavky uplatniteľnej právnej úpravy Únie, čo môže viesť k zákazu predaja ako produktu ekologického poľnohospodárstva. Podľa práva Únie nemôže hospodársky subjekt uvádzať na trh svoje produkty s akýmkoľvek označením, ktoré z reklamného hľadiska považuje za výhodné.

47 Z uvedeného vyplýva, že keďže uvádzanie potraviny na trh ako potravinového doplnku v zmysle smernice 2002/46, s výživovými alebo zdravotnými tvrdeniami v zmysle nariadení č. 1924/2006 a 432/2012, alebo ako potraviny na osobitný výživový účel v zmysle smernice 2009/39 a nariadenia č. 953/2009 je dobrovoľné, je potrebné odmietnuť tvrdenie, že uvedené ustanovenia práva Únie predstavujú právne požiadavky v zmysle článku 27 ods. 1 písm. f) nariadenia č. 889/2008.

48 Z toho vyplýva, že právne predpisy Únie nestanovujú povinnosť pridávať vitamíny a minerály pri výrobe nápoja Blutquick na účely jeho uvádzania na trh. Ich nepridanie by mohlo byť nanajvýš prekážkou uvádzania na trh tohto nápoja ako potravinového doplnku s výživovými alebo zdravotnými tvrdeniami alebo ako potraviny na osobitný výživový účel.

49 Okrem toho Herbaria tvrdí, že je diskriminovaná, pokiaľ ide o zákaz uvádzať na trh produkt Blutquick ako ekologický, keďže podľa vykonávacieho nariadenia č. 126/2012, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia č. 889/2008 a 1235/2008, by bol porovnateľný nápoj zo Spojených štátov, označený podľa predpisov tejto tretej krajiny ako ekologický produkt, napriek pridaniu minerálov a syntetických vitamínov, voľne uvádzaný na trh v Únii s označením ekologický.

50 V každom prípade treba konštatovať, že vnútroštátny súd nepoložil v tejto veci otázku a návrh na začatie prejudiciálneho konania nespĺňa v tomto smere všetky požiadavky ustanovené článkom 94 rokovacieho poriadku. Súdny dvor preto nemôže o tomto bode rozhodnúť (pozri v tomto zmysle rozsudok X a X BV, C-319/10 a C-320/10, EU:C:2011:720, bod 28).

51 Za týchto okolností treba na predložené otázky odpovedať tak, že článok 27 ods. 1 písm. f) nariadenia č. 889/2008 sa má vykladať tak, že používanie látky uvedenej v tomto ustanovení je právnymi predpismi schválené len pod podmienkou, že právny predpis Únie alebo vnútroštátny právny predpis, ktorý je s ním zlučiteľný, priamo stanovuje pridávanie uvedenej látky do potraviny, ak sa má vôbec uviesť na trh. V zmysle tohto ustanovenia nie je používanie takejto látky právnymi predpismi schválené, ak sa potravina uvádza na trh ako potravinový doplnok, s výživovým alebo zdravotným tvrdením alebo ako potravina na osobitný výživový účel, aj keď to implikuje, že na účely dodržania ustanovení týkajúcich sa zapracovania látok do potravín, ktoré sú uvedené

— v smernici 2002/46,

— v nariadeniach č. 1924/2006 a 432/2012, ako aj

— v smernici 2009/39 a nariadení č. 953/2009,

musí takáto potravina obsahovať určité množstvo predmetnej látky.

## O trovách

52 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

**Článok 27 ods. 1 písm. f) nariadenia Komisie (ES) č. 889/2008 z 5. septembra 2008, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá implementácie nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 o ekologickej výrobe a označovaní ekologických produktov so zreteľom na ekologickú výrobu, označovanie a kontrolu, sa má vykladať tak, že používanie látky uvedenej v tomto ustanovení je právnymi**

**predpismi schválené len pod podmienkou, že právny predpis Únie alebo vnútroštátny právny predpis, ktorý je s ním zlučiteľný, priamo stanovuje pridávanie uvedenej látky do potraviny, ak sa má vôbec uviesť na trh. V zmysle tohto ustanovenia nie je používanie takejto látky právnymi predpismi schválené, ak sa potravina uvádza na trh ako potravinový doplnok, s výživovým alebo zdravotným tvrdením alebo ako potravina na osobitný výživový účel, aj keď to implikuje, že na účely dodržania ustanovení týkajúcich sa zapracovania látok do potravín, ktoré sú uvedené**

— **v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2002/46/ES z 10. júna 2002 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa potravinových doplnkov, zmenenej a doplnenej nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1137/2008 z 22. októbra 2008,**

— **v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 z 20. decembra 2006 o výživových a zdravotných tvrdeniach o potravinách a nariadení Komisie (EÚ) č. 432/2012 zo 16. mája 2012 o povolení určitých zdravotných tvrdení o iných potravinách, ako sú tie, ktoré odkazujú na zníženie rizika ochorenia a na vývoj a zdravie detí, ako aj**

— **v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/39/ES zo 6. mája 2009 o potravinách na osobitné výživové účely a nariadení Komisie (ES) č. 953/2009 z 13. októbra 2009 o látkach, ktoré sa na osobitné výživové účely môžu pridávať do potravín na špeciálne výživové použitie,**

**musí takáto potravina obsahovať určité množstvo predmetnej látky.**

Podpisy